

VEČERNI LIST

Cene po poštni
za celo leto . . . 150—
za pol leta . . . 75—
za četrt leta . . . 37—
za 1 mesec . . . 15—
Za Ljubljano dodatno 50
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 20

Posamezna številka 40 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vln.

Naši ujetniki umirajo!

Rim, 20. dec. Pod naslovom »Ujetniki umirajo« prinaša »Avanti« sledeči dopis iz Barlette:

»Koliko jih je prišlo? Koliko jih bo, ki bodo ostali na tem mrtvaškem polju? Mrtvaški vozovi po noči neumorno delajo, in rekel bi, da prijave o smrtnih slučajih ne odgovarjajo resnici: dnevno jih umre krog šest. Od kake bolezni umirajo? Od »pegastega legarja«, od govarja znanost, ki se boji približati se telesom, ki razpadajo.

Oni, ki so bolje poučeni, govorijo, da ti ljudje umirajo od telesne slabosti, gladi in čisto od vojaških izstrelkov, ki prihajajo od neznane strani. Noben človek ne pogleda bednih mučnikov, ki imajo pa vendar človeško obliko in deco in družino... Uradne osebnosti, moške in ženske, ki se

brigajo samo za blagoslovljenje zastav, — zakaj ti ne pomislijo, da imajo tudi ti ujetniki tam daleč ženo in otroke, ki jih s skrbjo pričakujejo, medtem ko jih mogoče čaka smrt v tej turobni srednjeveški trdnjavi? V tej trdnjavi, kjer je moral živ človek, da bi mogel priti na čisti zrak, leči v krsto k mrtvecu.

Se vedno so v Italiji naši ujetniki. In črna slika, ki jo prinašamo, nam pove, kako umirajo naši ljudje. Kregamo se za vojno odškodnino. Rešujemo valuto. Vse se raduje, ker dobimo par starih avstrijskih ladij. V tem pa propada naš živi kapital: tisoči umirajo v največjih mukah. Vlada, vse stranke, vsa javnost mora odločno nastopiti z zahtevo, da Italija takoj pošlje naše sinove in može domov.

Italija se zadovolji s Trstom?

Luka za srednjo Evropo. — Pogajanja v Belem gradu.

LDU Belgrad, 22. decembra. »Pravda« poroča iz Pariza: Iz krogov italijanske delegacije doznavamo, da bi se Italija zadovoljila, da se zagotovi Trstu prvenstvo trgovske luke. Italijani nudijo vsem novim državam srednje Evrope možnost za posluževanje trgovske poti preko Trsta. Tukaj pričakujejo, da bodo v tem smislu storjeni od italijanske vlade koraki v Belgradu.

Lj: G. Vincenzo Galanti, upravitelj italijanskega poslanstva, je včeraj dopoldne posetil ministrskega predsednika Davidoviča. Temu posetu pripisujejo poseben pomen, zlasti zato, ker se je dogdil pred neposredno rešitvijo reškega vprašanja. Zdi se, da je Galanti storil korake, ki bi se mogli smatrati kot koraki za neposredno in sporazumno rešitev našega spora z Italijo.

Jugoslavija in Avstrija se pogajata.

Dr. Renner pride v Beli grad.

LDU Belgrad, 22. dec. Presbiri poroča: Z Dunaja prihaja vest, da bo avstrijski državni kancelar dr. Renner v kratkem prišel v Belgrad, da nadaljuje započeta pogajanja med avstrijsko vlado in našo

državo. Razgovori, ki se bodo vršili v Belgradu, bodo zanimivi zato, ker bodo dovedli do gotovega zblizanja in ne bodo ostali brez vpliva na politične zveze, dasi bodo gospodarskega značaja.

Socialisti hujskajo: S krampi na cerkve!

Ljubljana, 22. decembra. Na včerajšnjem socialističnem shodu v »Mestnem domu« je pozival neki sodrug Uršič sodruge, naj gredo v samostane, ter naj preženejo nune in redovnice iz samostanov, potem bo stanovanj dosti. Gredo naj še v cerkve, češ: čemu bodo ti prostori prazni? Vzemite krampe s seboj in poderite priž-

nice, s katerih se največ hujska proti nam.« (Te besede je še ponovno poudarjal.) Sledilo mu je odobravanje od strani zavedene socialistične mase. Tako delajo ti možakarji v Ljubljani. Ko pa gredo loviti ljudi na svoje limanice, pa Ti molijo angelovo češčenje s povešeno glavo in sklenjenimi rokami.

Mast iz Jugoslavije v Italijo.

Split, 19. decembra.

Včeraj so zaprli štiri trgovce, ki so hoteli izvoziti poldrugi vagon masti Italijanom v Zader in Trst. Čudno je, da so dobili popolnoma pristne izvoznice. Radi

tega vlada splošno razburjenje, ker se prebivalstvo začudeno vprašuje, kako je mogoče v tem pomanjkanju in draginji pri nas, dajati izvoznice za mast.

Južna železnica.

LDU, Dunaj, 22. decembra. (DKU.) Danes se je vršilo tukaj zborovanje upravnega sveta južne železnice. Generalni ravnatelj Fall je poročal o novih tarifah, ki bodo stopili v veljavo na vseh avstrijskih progah južne železnice z novim letom. Razpravljali so tudi o skrajno neugodnih prometnih razmerah, zlasti o pomanjkanju premoga kot glavnem vzroku težkoč, dalje o naraščajoči draginji, ki jo občuti uprava zlasti pri nabavi materiala in pri plačah nastavljenecv družbe. Pri tem je poudaril, da bodo dohodki, izvirajoči iz novih tarifov, nudili popolno pokritje za protidraginjske odredbe v prilog nastavljenecm na avstrijskih progah, ako bi se mogel promet v bližnji bodočnosti bistveno poživiti in pospešiti. Za nastavljenecv madžarskih prog južne železnice bodo veljale tudi nadalje dosedanje draginjske do-

polago. (?) Koraki, ki jih je uprava južne železnice v ta namen naredila v Belgradu, še niso privedli do nobenega povoljnega rezultata. Kakor je dejal ravnatelj Fall ob koncu svojega poročila, je splošni prometni položaj tak, da smatra upravni svet južne železnice z ozirom na naraščajoče težave vzdrževanje obrata na družbenih progah naravnost za ogroženo, ker so bili obratni izdatki za mesec oktober 1919 mnogo večji, kakor za oktober 1918 in prekašajo tudi prejemke letošnjega oktobra za ogromno vsoto.

Denjikin odstavljen.

LDU Pariz, 22. dec. Estonski listi poročajo, da je general Denjikin izgubil poveljništvo nad protiboljševiško vojsko v južni Rusiji. Zamenjal ga bo general Wrangel, ki namerava podvzeti novo ofenzivo proti boljševikom. Poljski listi kažejo zaradi tega veliko skrb. Sodijo, da bodo boljševiki v poletju osredotočili vse sile proti Poljski. Sovjetska vlada organizira tajno oddelke nemških dobrovoljcev in nove topniške divizije. V poljskih krogih govore, da so boljševiki začeli pogajanja samo zato, da pridobijo na času, vsled česar v Varšavi z nestrpnostjo pričakujejo zaključka vojaške in gospodarske konvencije med baltijskimi državami, Poljsko, Ukrajino in Rumunijo.

Zagorela je Luč!

Ves svet je poln ran, ki mu jih je zaskala svetovna vojna. Boj za kruh je napravil ljudi trde; v smrtinem trepetu so gledali smrti v oči in se naučili, boriti se za svoje pravice. Ko pride sveti večer, pa potihne boj, zamrejo skrbi, družina gleda iz gorke sobe na zasnežene strehe in poti in ve: Odrašenik se je rodil!

Odrašenik se je rodil! Dete je prišlo na zemljo, prižgana je bila tisti večer večna Luč, ki sveti že dvatisoč let človeškemu rodu. Takrat je bahati in brezobzirni Rimljan bičal vsa ljudstva zemlje, jih je izkoriščal, in s svojo krvjo so mu plačevali davek, da so smeli živeti. Le eno je takrat veljalo: denar! Samo z enim sredstvom si je mož priboril svojo pravico: s pestjo. Milijoni so bili sužnji, mrtvo blago, s katerim je rimski bogataš kupčeval, ga uničil, ga razsekal psom v hrano, če se mu je zljubilo.

Ves svet je blodil v mraku. V temi so se bojevali in grizili tisoči za kos kruha in so živeli brez pravice, brez cilja... In takrat ko je bila sila najhujša, je zagorela živa Luč, rodil se je Kristus. Dal je bednemu človeštvu novo postavbo: zakon ljubezni in pravice. Dvignil je milijone trepetih k boljšemu življenju. In drugim tisočim, ki so drveli samo za denarjem, je dvignil duha; da so videli, da je še nekaj neizrecno več kot denar. In to je človeška duša. Naučili so se spoštovati tujo dušo, biti pravičen napram njej. Padlo je suženjstvo, milijoni so zaživel v novem življenju in preko zemlje je šel klic: Kristus nas je odrešil.

Zopet se po 1919. letih spominjamo dneva, ko je stopil med ljudi oni, ki je Pot, Resnica in Življenje. Tudi danes so razmere razruvane, tudi danes drviijo ljudje samo za denarjem, kupičijo bankovce in jim je vseeno, če pri tem pogazijo slabotnejše in revnejše. Zima je. Boda je pri nas. »Lačni smo, bos, luči ni in mrz, mrz...!« vpijejo zasineli in od mraza tresoči se dečki v umazanih delavskih ulicah. In s sovraštvom gledajo tja v sredino mesta, ki je vsa razsvetljena, kjer hodijo po širokih ulicah ljudje v sijaju zlata in demantov.

Tema je v njih dušah. Besno sovražijo vse, ki so srečnejši kot oni. Tema je pa tudi v dušah stoterih, ki gredo brezbržno mimo bede; v dušah onih, ki so svojo srečo zgradili na krvi in uničenih življenjih teh ubogih ljudi, ki jih danes zaničujejo.

Prižgi, Kristus, v temi in bedi naših dni svojo živo luč. Naj gori vsem, ki so tolažbe potrebni, vsem revnim in zapuščenim, vsem, ki si z roko služijo svoj trdi kruh! Da pride na zemljo mir, ki si ga nam Ti dal, da bo Tvoj nauk vogelni kamen bodoče družbe!

Ljubezen in pravica!

Social-patriotska neiskrenost.

Odkar so naši socialisti vetopili v vlado, da podprejo liberalno kapitalistično buržuazijo, izgubili so med delavci veliko pristašev. Radikalnejši elementi so šli v komunistično stranko, drugi so se postavili ob stran ter z nezaupanjem gledali delovanje sodrugov, katerim so lastni prijatelji dali naslov socialpatriotov, tretji, ali nerazboriti ali koruptni elementi, so vstrajali ob strani svojih voditeljev. Toda tudi tem je obstanek v socialpatriotični stranki vsak dan težavnejši. Vsakdo jim, ako so nezadovoljni, z upravičenostjo zabrusi v obraz, da so postali hlapci kapitalizma in da nimajo nobenega vzroka se na koga hudovati, ker je vladno krmilo tudi v njihovih rokah.

Socialpatriotični voditelji s strahom gledajo, kako se vsak dan krhajo njihove vrste in kako raste nezadovoljnost pri ostalih. Segli so po sredstvih, da preprečijo razpad svoje stranke. Toda ta sredstva so neiskrena, hinavska, zato tudi ne bodo dosegla svojega namena. Voditelji, ki so ostali še med socialpatrioti, se zadnji čas vsi delijo v take, ki so že komunisti, in take, ki se bolj nagibajo h komunistom.

Voditelja, ki bi se odkrito priznavali socialpatrioti, razven onih, ki so ali so bili pravkar v koritu, sploh ni. Vse to je seveda le pesek v oči onim pristašem, ki še niso spregledali, in še nadalje nosijo svoje krone na altar socialpatriotov.

Drugo hinavsko sredstvo, katerega se socialpatrioti sedaj tako radi poslužujejo, je zmerjanje na vlado. Socialpatriotični govorniki grmijo po shodih na vlado, kakor da bi bili najhujši njeni sovražniki. Obsojajo jo, kritizirajo, psujejo ter slaviijo zahteve na njo, kakor da bi bili v najlepši opoziciji. In medtem njihovi voditelji mirno sedijo v ministrstvu ter vladajo absolutistično in diktatorsko brez parlamenta. Za nje ni nobenega opravičenja, kajti brez njih ni sedanje vlade, brez njihovega pristanka bi tudi ne bilo absolutističnega in diktatorskega režima.

V soboto pa smo čitali v »Napreju« novo komedijo, novo hinavščino. Tam tolažijo svoje socialpatriotske backe na ta le otročji način: »Pretrgali smo vsa pogajanja glede sestave nove deželne vlade in pripravljamo (l) se na izstop še iz centralne.« Saperlot, to so vam junaki, ti socialpatrioti! Pretrgali so in se pripravljajo! Zal, da vse to ni nič res! Pogajanja zaradi sestave nove deželne vlade niso pretrgana, čakajo le na Kristana, da se vrne domov in on odloči, koliko smejo socialpatriotje liberalcem žrtvovati od postavljenih zahtev. Tudi minister Kramer, ki je prišel na počitnice, namesto da bi delal v Belgradu, bo poskušal začasno ustavljena pogajanja spraviti zopet v tek.

Naravnost divno pa je, kako se socialpatriotje »pripravljajo na izstop še iz centralne.« Kako si socialpatriotični šmok sploh misli ta izstop in priprave nanj! Kakih priprav na je treba? Kaj pa imate v centrali razven 3 ministrov? Ali imate še druga mobilija in mobilija? Šmok si misli te priprave menda tako, kakor če je kmetu treba likvidirati svoje posestvo. Da je treba prodati molzno kravo, osla iz hleva, jag-nieta s paše itd. Hinavci hočejo tudi v tem oziru preslepiti svoje pristaše, kakor da bi bilo treba kakih priprav za izstop socialpatriotičnih ministrov iz centralne vlade. Priprav ni treba prav nobenih, ministri izstopijo in stvar je gotova. Dosedaj so verali govorniki pristaše s tem, da so se delali nezadovoljne, ker so Kristan in tovariši v vladi, sedaj bodo sleparili s »pripravami.«

Upamo, da bo delavstvo kmalu izprevidelo, kako se voditelji z njimi igrajo in ga vodijo za nos. Čas je, da nastopijo in jim zakličejo: Krinko dol!

Prva dolžnost v našem boju.

Neizrečeno mučna je pot človeštva navzgor proti večnim ciljem, proti izpolnitvi na znotraj, proti pravični ureditvi na zunaj, z muko in naporom vseh sil napravi nekaj korakov naprej, pa se mu izpodmakne kamen in zopet zdrkne za korak nazaj. Tako se muči en čas, potem se utruji in naveliča pa si misli: saj je ves trud zaman. Večina se ozre po prvi senči, po prvi lagodni cesti, ki vodi v stran ali celo navzdol in se uda uživanju, kakor bi ne bilo nobene visoke gore, nobenih večnih ciljev in nobene strme poti navzgor... Le nekateri se ne dajo zapeljati ter gredo dalje po strmini, kličejo tudi ostale za seboj. Navadno vsaj navidezno zaman. Toda za uživanjem pridejo posledice: šibe, pod katerimi človeštvo krivi hrbet in se zvija v bolečinah. In tedaj se zopet spomni svoje poti navzgor, po kateri mora, po večnem, neodoljivem ukazu mora iti — pa se skesano vrne in kljubujoč svojemu bremenu: zlim nagonom svoje nature upre svoj korak kvišku, proti daljnemu svetlemu vrhu — za tistimi, ki so šli naprej in mu kažejo pot. Tako gre korak za korakom — neizrečeno počasi in mučno, pa vendar naprej, navzgor.

Skoraj dvatisoč let je preteklo, odkar se je izvršila največja skrivnost: da se je Bog včlovečil in v temi blodečemu človeštvu odkril njegov svetli večni cilj in mu pokazal pot do njega. Dvatisoč let že na-

zna človeštvo evangelij o večnem kraljestvu, o ljubezni in bratstvu in popolnem soglasju med ljudmi — pa vendar smo ravno kar doživeli morijo svetovne vojne, a socialne razmere so še danes take, da vlada poleg največjega razkošja največja beda. Toda ne pozabimo, da je nekdanje poganstvo suženstvo in kasnejše tlačenstvo ipak že daleč za nami, da je današnje razmerje med delavcem in delodajalcem vendarle čisto drugačno nego je bilo v prvi dobi kapitalizma, ko je bilo v neomejeni veljavi liberalno načelo o »svobodni tekmi — kakor bi mogla biti tekma med močnejšim in slabejšim res svobodna!

Kakor smo še daleč od božjega kraljestva na zemlji, kakor so sedanje socialne razmere še daleč od evangeljskega bratstva vseh ljudi, od popolne socialne pravičnosti — vendar vemo, da je ta popolna pravičnost božji zakon in naš zemeljski cilj in vemo, da je ta cilj tudi dosegljiv in — ravno mi! — hočemo do njega!

A pot je strma — treba truda, žrtve, boja! Treba klicarjev, ki nas vzbujajo, treba neizprosni opominjalcev, ki z biči priganjajo na pravo pot tiste, ki hočejo uživati v senci in lažnosti, dočim se drugi trudijo in mučijo na strmi poti življenja. Bičati in razkrinkavati tudi tiste, ki se delajo, kakor bi s trpini stremeli navzgor, pa se dajo nositi in pitati od njih, svariti tiste, ki bi hoteli namesto sedanjih zatiralcev in izkoriševalcev postaviti druge, namesto sedanjega krivičnega reda uveljaviti drugega, ki bi bil istotako krivičen in nevzdržljiv.

Krščansko-socialnemu delavstvu, ki zastopa edino spasonosni socialni program na temelju krščanske pravičnosti, treba v njegovem boju poleg strokovne, politične in izobraževalne organizacije predvsem najmočnejšega in najuspešnejšega orožja: časopisja! Brez tega modernega bojnega sredstva je danes vsako gibanje hromo in mutasto. Z njim dobi peroti. Beseda je življenje, moč, razvoj, napredek; meč, ki seka rane, sekira, ki trebi pot, bet, ki ruši ovire. Časnik še-le usposablja delavca na enakovreden boj s kapitalizmom.

Prva dolžnost zavednega delavca je, da podpira svoj tisk, da je naročen na svoje glasilo, da ga razširja, kjerkoli in kadarkoli le more. S tem koristi le sebi in svoji stvari.

Slovensko krščansko-socialno delavstvo se je v zadnjem času povzpelo do lastnega dnevnika »Večernega lista«. Kako služi list njegovi stvari, priča sovraštvo, s katerim ga preganjajo sovražniki delavstva in krščanstva. Slovenski krščansko misleči delavec pokaži, da razumeš svoj čas!

»Večerni list« stane za leto 1920: celoletno 50 K, polletno 25 K, četrtletno 13 K, 1 mesec 4 K 50 v, posamezna številka 30 vinarjev. To je najcenejši slovenski dnevnik.

»Večerni list« bo tudi v bodoče odločno zastopal delavske koristi in širil krščansko demokratično misel. V tem delu upa na vso pomoč našega delavstva.

Politične novice.

+ Shod na Vrhniki. Zadnje nedeljo se je vršil politični shod na Vrhniki. Udeležile so se ga vse stranke, tudi soc. dem. stranka je bila dobro zastopana. Shod se je vršil v najlepšem redu in miru, kar kaže na visoko politično vzgojo vseh strank na Vrhniki. Govorili so dr. Korošec, Dolenc in Stanonik. Govorniki so govorili o kmetijskih zadevah, a razpravljali o sedanjih političnih dogodkih tudi z ozirom na delavsko prebivalstvo. SLS niso boja, ampak ljubezen med stanovi, med katerimi je treba najbolj za one skrbeti, ki so pomoči najbolj potrebni. Z velikim zadovoljstvom je vzelo delavsko in kmetijsko poslušalstvo na znanje, da je stranka proti militarizmu in da zahteva demobilizacijo. Glede brezbriznosti sedanje belgajske vlade glede naših ujetnikov v Italiji, Franciji in na Ruskem so padle ostre besede. Glede slabe in pomankljive prehrane se je izrekel protest proti temu, da bi se doma pridelana živila izvažala v tuje države, dokler ni prehrana našega prebivalstva popolnoma in zadostno zagotovljena. O valutnem vprašanju so izjavili govorniki, da je zavlačevanje le kapitalizem v korist, a delavcu in kmetu le v škodo. Zahtevalo se je, da se vojni dobičkarji vendar že enkrat pritegnejo k plačevanju posebnega vojnodobičarskega davka, za kar bi bili posebno dolžni skrbeti sedanjí socialistični ministri.

+ Javen shod kršč. soc. delavstva v Mariboru se je vršil v prostorih Jug. Str. Zveze. Govorilo je pet govornikov: Narodni predstavnik Gostinčar, dr. Leskvar, Karba in drugi. Predsedoval je okrožni tajnik Krepek.

+ Vlada prezira delavstvo. Iz Dev. Marije v Polju: Tudi k nam je segla vročina iz palače na Bleiweisovi cesti, katero razširja vroča Žerjavova kri in požgala naš občinski odbor. Na njegovo mesto je

postavila Žerjavova previdnost same prosvitljene in zanesljive osebe, ki so si stekle neveljavih zaslug v vseh dosedanjih bojih v naši občini. Na krnilu so sedaj ljudje, ki znajo dobro kričati in plašiti po vetru obračati. Kar je najbolj smešno je to, da so kot prisledniki gerentu tudi taki ljudje, ki so bili še nedavno tega naših pristaši in ki so lazili krog naših poslancev za različna posredovanja, a danes tega več ne potrebujejo, zato so postali liberalci, seve za toliko časa, dokler jim to nese. Nezmožljiva in čez vse pravična vlada dr. Žerjava je v svoji demokratični pravičnosti postavila na čelo občini same liberalce, pozabila pa, da je v občini še nekaj ljudi, ki drugače mislijo, kot pa njegova modrost želi. In teh ni malo, ki bodo to pri prihodnjih volitvah pokazali s svojimi glasovi. Ti gospodje so naše delavstvo prezrli. Delavci, tovariši! Pozabili jih bomo tudi mi! Do takrat pa strnimo svoje vrste, da bomo z združenimi močmi izvajali zmago, ki bo tudi delavcu dala v občinskem odboru pravice, katere mu gredo.

+ Socialistični shod v Trzinu. Iz Trzina: V nedeljo so imeli soc. demokratje shod, da bi odgovorili na shod, ki je bil v Našem Domu. Ljudje so sli na shod v trdni veri, da jim bodo govorniki oznanili veselo novico, da bodo delavci dobili v rdečem konsumu odslej dovolj moke in sladkorja saj toliko, kolikor so ga dobivali, ko je bil dr. Korošec še minister za prehrano. Toda nič tega. Namesto živeža, s katerim razpolaga socialistični minister Bugšeg in katerega ponuja minister Kristan Nemški Avstriji, so metali psovke na duhovnike in s temi psovkami, lažmi in zavijanjem so lačno delavstvo dobro nasitili. Lagali so, da je bilo na shodu dr. Brejca 300 otrok, dasi jih ni bilo niti deset. Kot govornika sta nastopila ravnatelj meščanske šole Lajovic, ki se je zadnji čas pokazal za strastnega socialista, kar bo gotovo zelo povzdignilo ugled meščanske šole, in pa mladi Mružula. Oglasil se je k besedi tudi nek Čeh po imenu Břejla iz tovarne Kozina, ki je v nemškem jeziku zagovarjal svoje hčere, katerih ni pošiljal k nedeljski službi božji, pa je g. katehet zahteval udeležbo pri službi božji. Star pregovor pravi: Gliha vkup štrih. To se je pokazalo tudi na tem shodu. »Le vkup, le vkup brezverska gmajna.« Poštenim ljudem se bodo oči odprle po takih shodih in videli bodo, da je socialistu cilj in konec vsega dela: boj cerkvi in duhovnikom.

+ Velika nagrada za — blatenje vere. Minister Kristan je dr. Lotriča, znanega pisca člankov v »Napreju«, v katerih je blatil na najgrši način našo sv. vero, nagradil s tem, da ga je imenoval v svojem ministrstvu (za šume iz rude) za sekretarja I. razreda.

+ Socialno demokracijo zapuščajo. Iz Budimpešte poročajo: Zveza poljskih delavcev in malih kmetov, ki je tvorila dosedaj soc. dem. strokovno zvezo, je imela dne 21. t. m. kongres, kjer je sklenila, da izstopi iz soc. dem. stranke in osnuje samostojno deželno stranko poljskih delavcev in malih kmetov. — Mažarski poljski delavci so že siti socialističnih obljub. Kdaj bodo vsi naši delavci prišli do tega pametnega prepričanja?

+ Z računi na dan! Črna. Pri naši občini vladajo prav čudne razmere. Tako je župan naenkrat zaključil račune občinske aprovizacije in razpustil aprovizacijski odsek. Računi so sklenjeni, odsek razpuščen, vendar že čakamo dva meseca, da se predloži javnosti obračun, a zdi se nam, da je to po mnenju našega župana tajnost s sedmimi pečati in da mora vsakdo imeti za vpogled posebne privilegije. Tisti pa, ki niso od »gornjih deset tisoč«, marveč le ubogi delavci, ki so bili od aprovizacije najbolj odvisni, so seveda drugih misli in zahtevajo, da se položi javnosti obračun od tistega važnega faktorja, ki nam je narakeoval, kaj in koliko bomo jedli in katere cene bomo plačali. Čudno se nam le zdi, da na potrebo polaganja javnega računa niso opozorili g. župana že njegovi svetovalci, kateri pri občini in pri različnih narodnih svetih zastopajo delavstvo. Bomo poskrbeli, da se to prav kmalu zgodi, ker bomo potem o tej zadevi še mnogo zanimivega povedali. — Delavci.

+ Mlada republika (Jeune république) se imenuje nova politična stranka v Franciji. Načeluje ji Mark Sanguire, ustanovitelj »Sillon«. Pristaši stranke so večinoma iz francoske akademske inteligence. Program stranke, kakor ga beremo v tedniku »La Démocratie« obsega tudi zahtevo po odpravi militarizma in uvedbi milice (350.000 mož) Druge točke programa so še: odprava centralistične uprave, svobodne verske šole naj vzdržuje država, zahteva po obširni socialni reformi, posebno delavstvo naj dobi odstotke od dobičkov v podjetjih, starostno in invalidno zavarovanje, uvedejo naj se pravna sodišča in še druge. Stranka je zastopana v parlamentu in z njo imajo tudi katoličani neustrašnega branitelja svojih zahtev.

+ Angleško delavstvo hoče socializacijo. Kakor doznava danski list »Politiken« iz Londona, namerava angleška delavska stranka meseca januarja pričeti velikopotezno akcijo za socializacijo rudnikov. Ako bi se vlada protivila tem zahtevam, tedaj bi delavstvo izsililo njih izpolnitev z generalno stavko. Na to bi vlada odgovorila s tem, da bi razpustila parlament in razpisala nove volitve. — Pri nas pa se voditelji socialističnega delavstva grejejo v solncu velikega kapitala. Zato tudi o socializaciji ni govora.

+ Za delavska stanovanja na Angleškem. Stanovanjsko krizo imajo tudi na Angleškem. Tam so se seveda tega vprašanja drugače lotili ko pri nas. Vlada bo sezidala za delavce pol milijona delavskih hišic, stavbišča za 300.000 hiš so že nakupljena in tudi toliko hiš bo kmalu gotovih. Ko bodo vsi delavci pod streho, bodo začeli s polno paro razvijati svojo industrijo, delati v večjih množinah za zaloge, vsled česar se bo blago pocenilo. Tako delajo na Angleškem, kjer nimajo socialistično-demokratske vlade in ne socialističnih strokovnih organizacij. Angleška strokovna organizacija delavstva je marveč neodvisna, delavska, ne mara za socialistične traze, vsled česar lahko obrača glavno skrb na duševno in gospodarsko osvoboditev delavskega ljudstva. Tam služi delavska organizacija delavskim množicam, pri nas pa jo socialistični voditelji izrabljajo za se in svoj profit.

+ Na potovanja. V Belgradu sedeti, je dolgčas, posebno če človek nič ne dela. Ministri so tudi ljudje, ki jim je dolgčas. Zato potujejo. To je prijetnejše in še bolj koristno. Ministrom potovanje nese, Kristan še vedno potuje, prometni in prosvetni; minister tud iše potujeta, potuje dobri go-minister tudi še potujeta, potuje dobri gospod Lukinič, minister za pošto in brzojav Veselo je potovati; človek pozabi na sitne dolžnosti. Če draginja raste, če moke ni, če premoaga ni in ne obleke, če železnice ne morejo naprej, je znamenje, da je dela obilo. Pa kdo se bo za to delo brigal! Potujmo veselo, dokler se da. Ljudstvo naj čaka, da ga mine potrpežljivost in pošlje potujoče ministre na potovanje, s katerega ne bo več povratka na ministrske stolce. To potovanje bo za ljudstvo najdražjece-nejše!

+ Proti anarhistom v Ameriki. Reuterjev urad poroča iz Washingtona: Zbornica reprezentantov je soglasno sprejela zakonsko predlogo, ki se tiče deportacije vseh inozemcev, pripadajočih anarhističnim organizacijam.

+ Komunistični tednik je začel izhajati v Osejku pod naslovom »Radnička Riječ«. To bo zopet ena skrb več za socialistične ministre gospode Kristana, Korača in Bugšega.

Dnevne novice.

— Današnja organizacijsko številko smo izdali dva dni prej, da jo naročniki in člani organizacij gotovo še pred prazniki dobe v roke. Vsem tovarišem-delavcem vseh strok naše organizacije kličemo: Vesel in blagoslovljen Božič! Ne pozabite o praznikih širiti naš delavski list. — Uredništvo.

— Delavske rente iz Nemčije. Poverjenstvo za socialno skrbstvo objavlja: Zadnji čas so začeli nemški socialno-zavarnostni zavodi (bratske skladišnice, poklicne zadruge i. dr.) pošiljati našim rentnikom dopise, da so se jim rente ustavile, ker kot inozemci prostovoljno bivajo izven Nemčije. Ker je pričakovati, da se bodo enaki slučaji množili in je rok za vložitev rekurzov razmeroma kratek, se s tem opozarjajo vsi oni, ki so dobivali iz Nemčije rente, da pravočasno vložijo prizive na mesta, ki so označena v odlokih, oziroma da nemudoma po prejemu odlokov o tem obvestijo poverjenstvo za socialno skrbstvo v Ljubljani, ki bo v njih imenu vložilo prizive in sploh preredovalo v njih prid.

— Občinska poslovalnica za Slovenijo v Ljubljani bo imela 29., 30. in 31. decembra 1919 svoje prodajalne prostore v Stritarjevi ulici št. 5 in v Šolskem dvorcu št. 2, radi revizije in inventariziranja zaprte. Občinstvo se tem potom obvešča, naj navedene dni ne pride kupovat, da ne bo delalo zastoj nepotrebnih potov.

— Poštno in brzojavno ravnateljstvo naznanja, da se je pri poštnih uradih Kopalnice Bela in Jezersko otvorila dne 8. t. m. telefonska centrala z javno govorilnico v vođu 1311 za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

— Nezgoda pri delu. Pri podiranju bukve se je ponesrečil Jernej Primožič sin posestnika iz Davče 40, občina Sorica. Bukey mu je padla čez obe nogi ter mu jih zlomila. Fant, 23 let star, je prišel komaj iz laškega ujetništva. Nesreča, pa premalo previdnosti pri takem opravilu.

— Nesreča 9 letnega proletarca. Zagrebški listi poročajo, da je v Zagrebu vlak odrezal nogo 9 letnemu Vladku Šurkancu, ki je zaposlen pri železnici. Doč so orepeljali v bolnišnico.

— Denarja, da se dela gnoj. Hrvatški listi poročajo, da je ob zadnjem kolekovanju prinesel neznan trgovec kolekovat 11 milijonov kron. — Neka stara ženica je prinesla kolekovat vrečico denarja. Ko jo je uradnik vprašal, koliko denarja je v vrečici, je žena odgovorila: »Kakšnih sto tisoč ga bo.« Ko so pa začeli šteti, so našli 1 milijon in 25 tisoč kron.

— Draginja časopisov na Dunaju. Zveza avstrijskih časnikov naznanja povzemanje naročnih listom in sicer s 1. januarjem. Opustilo se bo tudi dostavljanje listov na dom.

— Papir se je podražil v Avetriji za celih 200 odstotkov.

Ljubljanske novice.

lj »Orest« na Ljudskem odru. V petek, dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer se bo vršila na Ljudskem odru predstava enodejank »Medved«. »Damoklejev meč« in Stritarjevega »Oresta«. Predstava bo nudila obilo vedre zabave. Naj jo poseti vsakdo.

lj Dramatični večer na Ljudskem odru se bo vršil dne 30. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Na sporedu sta dve enodejanki in sicer Strindbergova »Pred smrtjo« in Braccova »On, ona, on.« gostovala bo gospa Zofija Borštnik-Zvonarjeva.

lj »Dedni logar«. Ponovitev te igre se radi nastalih ovir ne bo vršila v petek, dne 26. t. m. kot je bilo naznanjeno včeraj, ampak enkrat po novem letu.

lj Iz gledališke pisarne. Radi obolenosti dveh članov je današnja predstava v dramskem gledališču »Na Pologu« odlovedana. Vstopnice veljajo za prihodnji Kdor želi, se mu lahko izplača denar pri blaginji nazaj.

lj Uradništvo! Tretja predstava za uradništvo v Dramskem gledališču se vrši v soboto dne 27. t. m. Igrala se bode »Protekcija«, igrokaz iz življenja višjega uradništva, poln satire in ironije, zelo primerna sedanjemu času. Vstopnice se dobe za polovično ceno do dneva predstave v pisarni »Društva zasebnega uradništva«, Gospodarskega sveta št. 12. II (Marije Terezije) Kdor uradništva želi vstopnice, naj se čimprej zglasi, ker je povpraševanje po njih zelo veliko.

lj Pritožbe iz bolnice. Bolnik nam piše: S hrano nismo zadovoljni bolniki v tukajšnji bolnišnici. Poslali smo deputacijo k vodstvu bolnišnice in prosili za boljšo. Kakor čujemo, tudi drugod niso zadovoljni s »pogreto rihto«. Nekemu bolniku na opozovalnici pa so se zažgali čevlji, da je moral revez bos iz bolnišnice. Slabe razmere! Železna metla, kje si?!

lj Neprostovoljen humor. Pred leti so je pripeli pred ljubljanskim deželnim sodiščem sledeči šaljni prizor. Predsednik senata je zaslišaval priče. V dvorano stopi postrežek, ki stopi pred stroge svetnike, kateri so tvorili senat, in pravi: »Prosim! Predsednik, ki je mislil, da je to priča, pravi: »Prisezite!« Postrežek: »Ne, ampak prosim...« Predsednik: »Aber meine Herren, so was ist mir noch nicht vorgekommen, da priča noče priseči. Prisezite!« Postrežek priseže. Predsednik: »Povejte, kar veste!« Postrežek: »Gospa so me poslali, da naj jim povem, da bo ob pol treh kosilo.«

lj Roparski morilec na Havptmanci poskuša pobegniti. V 13 letno ječo obsojeni roparski morilec Gabrijel Fabjan se je poskušal po obsodbi iztrgati pazniku, ki ga je peljal v zapora. Nakano je pa paznik pravočasno zapazil in je Fabjana še trdnjeje ukenil, nakar je Fabjan rekel: »Ker se mi ni zdaj posrečilo, se mi pa bo v Mariboru ali pa med vožnjo tja.« Tudi ko je na dan razprave iskal v spremstvu varnostnih organov priče v Bizoviku in na Fužinah, bi bil rad pobegnil, toda bil je pre-dobro zastražen.

Narodno gledališče.

Opera:
Dne 23. dec., torek: »Rusalka«. Abonnement D.
Dne 24. dec., sredo: zaprto.
Dne 25. dec., četrtek: »Prodana nevesta«. Izven abon.
Dne 26. dec., petek: »Lepa Helenac«. Izven abon.
Dne 27. dec., sobota: »Rusalka«. Abonnement C.
Dne 28. dec., nedelja: »Coppelia«. Kraljica Lutka. Izven abon.

Drama.
Dne 24. dec., sredo: zaprto.
Dne 25. dec., četrtek, popoldan: »Snežulčica«. Izven abon.; zvečer: »Favna«. Izven abon.
Dne 26. dec., petek, popoldan: »Pelka«. Izven abon.; zvečer: »Protekcija«. Izven abon.
Dne 27. dec., sobota: »Protekcija«. Uradniška predstava. Izven abon.
Dne 28. dec., nedelja, popoldan: »Pelka«. Izven abon.; zvečer: »Hlapci«. Izven abon.

Božična pesem.

Že skoro dvakrat tisoč let
rodi se znova Bog na svet,

izpolnjevalec zlatih sanj;
verujejo vsi bedni vanj.

Ko znova leto se rodi,
stvé v prah jih sila zlé moči.

Kot da je umrla vsaka vest,
živi le vera v težko pest.

Le iskra še je v dnu srca,
v nji novo rojstvo je sveta.

In ko bo predenji človek pal
in s čistim srcem veroval,

tedaj vzžarel bo novi raj,
bo mir na zemlji vekomaj.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Vsem članom in članicam J. S. Z. po
blagi naši domovini želi prav veselo bo-
žične praznike in srečno novo leto

Načelstvo J. S. Z.

Iz seje načelstva JSZ. Opozorjamo na
sklep načelstva v seji 16. dec., da se radi
nastale velike draginje papirja in zvišanja
plač tiskarniškega osoblja, mora zvišati
od novega leta naprej prispevek za ob-
vezno glasilo in sicer mora vsak član pri-
spevati mesečno K 1 (eno krono) več za
doplačilo tedenskega strokovnega glasila.
Glasilo ostane še nadalje za vsakega čla-
na obvezno. Disciplinarna zahteva od nas, da
žrtvujemo še to kronico več na mesec.
Brez časopisa ni mogoče več dandanes ži-
veti organiziranemu človeku. Časopis nas
vedu, nas vodi po pravi poti, katero smo
si zahtevali, tekmo 25 letnega obstoja slov-
nišč. soc. delavske organizacije. Naj ne bo
v naših vrstah niti enega, ki bi radi tega
malenkostnega povika na mesec vrgel
puško v koruzo in pobegnil.

Blagajnik skupin opozarjamo, da mo-
rajo zapisnik o plačanih povikih posebej
voditi ter denar ločeno od drugih prispev-
kov pošiljati. Na položnicah naj se poleg
znanj JSZ, pristavi še črki V. L. De-
nar se mora redno koncem meseca do-
poslati.

Vse skupine, ki nam še dosedaj niso
doposelale strokovno razvidnih pol, opo-
zarjamo vnovič, da iste takoj dopošljejo!
V najnem interesu vseh strokovnih orga-
nizacij je, da se to nemudoma uredi!

Slavnostni spis ob delavski 25 letnici.
V zalogi imamo še vedno »Slavnostni spis«,
ki ga je izdala JSZ. ob priliki srebrnega
jubileja. Izvod stane samo dve kroni, s
poštino vred 2.40 K. Dolžnost vsakega
člana je, da ima na svojem domu, v svoji
družinski knjižnici tudi »Slavnostni spis«.
Že imena Gostinčar Jože, Komlanec, Al.
Kocmur, dr. Jos. Puntar, dr. Jak. Mohorič,
pisatelj France Bevk, dr. Andrej Gosar,
Fr. Kremžar, Eng. Besednjak, dr. I. Pregelj,
nam značijo o bogati vsebini spisa. To-
variši, ne odlašajte, naročajte nemudoma.
Vsak posamezen izvod, ki leži v zalogi,
kaže jasno, da v vrstah organiziranega de-
lavstva še ni prodrla spoznanje kako ve-
like važnosti je za nas kršč. soc. program
in naša bodočnost. Sezite po njem!

Maribor. J. S. Z. priredi na praznik
Sv. treh kraljev, dne 6. januarja 1920, eno-
dnevni delavski tečaj. Na tečaju govori o
predmetu: Delavstvo in politika tov. Fr.
Kremžar iz Ljubljane. Ker bo tečaj za naše
delavstvo jako poučen in važen, opozar-
jamo že sedaj nanj vse tovariše!

Mariborsko okrajno JSZ. Vrtil se je
shod v Rušah, zelo dobro obiskan dne 21.
decembra. Poročal je poslanec Gostinčar.
Za njim je govoril Krepek o konsumni or-
ganizaciji.

D. M. v Polju — izobraževalno delo.
Naše kat. izobraževalno društvo se je
jako oživelo. Vsak večer se zbirajo v njem
fantje in dekleta ter se urijo in izobra-
zujejo. Ni ga večera, na katerega bi bila
dvorana prazna. Naši Orli z veseljem ho-
dijo k telovadbi, ravno tako naše vrle
Orlice. Pevski zbor tudi že zavzema čast-
no mesto v naši organizaciji. Orlovska
godba pod vodstvom neumornega brata
kapelnika nam vsak teden prinese nekaj
novega. Igralci so se izkazali že s prire-
ditvijo težkih narodnih iger. Vmes so fan-
tovski večeri in sestanki delavstva. Že-
leti bi le bilo, da bi se naši starejši so-
misljeniki oprileli društva in se bolj po-
gosto udeleževali različnih prireditvev v
našem društvu. Koliko bi jim to koristilo
ve le tisti, ki redno zahaja med nas. —
Zlasti bi bilo to potrebno za naše kmečke
gospodarje, da bi se začeli shajati mesto
po gostilnah v našem ljudskem domu. —
Našim nasprotnikom je pa naš dom tudi
lo povšeči. Radi bi si ga osvojili ali ga
razbili. Zlasti je povšeči našemu So-
ci. ima sedaj »jerperge« v prostorih
najhujšega sovražnika, Nemca.

Nam se ti reveži smilijo, ker nimajo doma
in so navezani na milost Nemcev iz
nam sovražne države. Tu bi bilo nekaj za
žerjava; tu naj malo izčisti, naše občinske
odboje naj pa pusti pri miru. »Heil« So-
kolit!

Tržič. Naša skupina J. S. Z. je prire-
dila minulo nedeljo igro v Našem domu.
Predstavljaljo so »Divjega lovca«. Nastop-
pili so sami delavci in delavke naše sku-
pine. Vsi prostori so bili zasedeni. V ne-
deljo se bo igra ponovila. Vabimo tudi
delavce iz sosesčine na igro. Svoji k svo-
jim! Pridite in pogledajte, kaj zmore delav-
ska pridnost.

Tržič. Vsak ponedeljek imamo ob 8.
uri zvečer predavanje v Našem domu. Po
predavanju razgovor. Prihajajte, delavci v
obilnem številu v Dom, da se vadimo in
urimo za prihodnje politične boje.

Cestar.

Občni zbor Zveze cestarijev se vrši
prvo nedeljo meseca svečana. Ker bo ta
občni zbor za cestarko organizacijo velike
važnosti, opozarjamo člane že sedaj na
njo. Vsakdo, ki misli postaviti kak predlog
na občnem zboru, naj istega vpošlje 14 dni
pred občnim zborom predsedniku tov.
Alojziju Bezeliaku, drž. cestar, šmarje na
Dolenjskem.

Železničar.

Seja žel. odbora se vrši v soboto, dne
27. t. m. ob 7. uri zvečer v pisarni JSZ.
Na dnevni red pride načrt poslovnika,
žel. organizacija in slučajnosti. Ker je
sklepčnost nujna in seja soloh velike važ-
nosti za celo P. Z. prosimo, da se seje
udeležijo vsi odborniki. K seji so vabljeni
tudi drugi člani neodborniki.

Vprašanje kršč. soc. železničarske or-
ganizacije je postalo aktualno. Zavest, da
smo danes napram liberalni in socialisti-
čni organizaciji le majhen del, naj nas
nikdar ne moti. Zavedati se moramo in
isto na zunaj pokazati, da smo lahko orga-
nizirani tudi po svojem notranjem prepri-
čanju v svoji stanovski organizaciji. Mi pa,
ki smo se odločili za naše cilje, delati na
krščanski podlagi moramo držati skupaj.
Veliko dela nas še čaka, istega moramo
izvršiti. Naj bo li ves naš dolgoletni trud
zastonj? Ali hočemo s svojo malodušnostjo
dopuščati, da se bodo izrabljale množice
železničarjev za lestvo, po kateri bodo eni
lezli do ravnateljskih stolcev, drugi boga-
teli na račun te množice?

Kdor se je odločil za naše vrste, ta
mora delati. Ni dosti samo govoriti, ni
dosti samo nasvetovati. Delo je, katero
rodi sad. Tovariši, zavedajte se tega. Ne
pozabite svojih nalog. Novo leto je tukaj.
Polagali bomo račun, in kak bo? Ne za-
mujajmo prilike, porabimo jo in P. Z. bo
vstala zopet tako, kot je nekdanj. Torej na
delo, dolžnost nas kliče! Želimo vsem to-
varišem vesele božične praznike!

Delavstvo papirnic.

Zveza papirniškega delavstva ima v
nedeljo, dne 28. t. m. svojo sejo v Jugoslo-
vanski tiskarni v Ljubljani ob 10. uri do-
poldne. Naj se je tovariši iz Gorican in
Medvod gotovo udeležijo po svojih zaupni-
kih. Zelo nujno!

D. M. v Polju. Pretekli teden je imela
naša skupina sestanek, na katerem se je
sklenilo postaviti naši papirnici v Vevčah
nove zahteve za povišanje delavskih plač.
Morda se bo to komu čudno zdelo, ker
je komaj preteklo par mesecev, odkar
smo zaključili pogajanja. Ali če povemo,
da zasluži delavec 10, reci: deset papir-
natih kron na dan, se gotovo ne bo no-
beden čudil tej zahtevi. Tudi zahtevamo
nabavni prispevek za novo leto. Gotovo
to našim gospodom ne bo po volji in bodo
zopet govorili, kako dobro da se delav-
stvu godi in v kakih težavah se nahaja
uboga družba judovskih kapitalistov Ley-
kam-Josefthal. Tega pa nam ne povejo,
kakšne dividende vlečejo akcionarji te
družbe. In znano nam je, da se bo gosp.
ravnatelj zopet v velikih krčih zviljal pred
nami, češ da ni mogoče sedaj plač zvišati
in da naj zahtevamo mi, da se cene zni-
žajo. Mi bi to sami radi storili, ako bi to
bilo nam mogoče. Vsak izmed nas bi bil
zadovoljen, ako nam dajo stare predvojne
cene in plače. Tako pa si drugače ne mo-
remo pomagati, kot da zahtevamo povi-
šek naših plač. Z nami vred so stavili za-
hteve tudi tovariši socialni demokrati.
Obljubili so nam, da bodo solidarni z
nami, če bo le res? Treba bi bilo tega,
da bi se delavstvo res toliko zavedalo,
kadar gre za gmojne koristi, da smo
vsi za enega, eden za vse. Kako se bo vse
izvršilo, homo poročali.

Bolniški strežniki.

Mesečni shod, ki se je vršil v petek,
dne 12. t. m. je pokazal solidarnost bol-
niških uslužbencev. Iz slabih razmer, v ka-

terih so se nahajali, je vzklikala njih želja po
organizaciji, katere bi jim razmere zbolj-
šala. S trdno voljo in v združenih močeh
so dosegli uspehe (razen hiralnice), kateri
so jim vsaj delno položaj olajšali. Na shodu
je poročal poslanec Gostinčar. Njegova
izvajanja, katerim so sledili uslužbenci z
napeto pozornostjo, so se glasila v tem, da
mora država polagati velik interes na bol-
niško osobe. Prva dolžnost države je, da
ona iste pripozna za državne uslužbence.
Vse bolnice naj se poddržijo, uslužbenci
v njih naj bodo nje nastavljeni, le tako
se bo dalo rešiti pereče vprašanje strež-
niškega osoblja. Danes nimajo še nobene
zavarovalnice za starost in onemoglost.
Leta in leta se trudi bolniški strežnik v
naporni bolniški službi, ko pa ga leta pri-
sili k nedelavnosti, ko obnemore, takrat
pa ga pahnejo iz zavoda ven na cesto. Re-
vež potem nima kotička, kamor bi glavo
položil in se na stara leta odpočil. Nima
pokojnine, ne podpore, berač je. Prejšnja
plača mu še za sproti ni zadostovala. Vse
to bo treba bolniškim uslužbencem še iz-
bojevati. — Izvajanja so bila zanimiva in
z velikim odobravanjem sprejeta. —

Govorili so še Kremžar o kršč. soc.
delavski internacionali Komlanec o skup-
nosti in slogi in Kogej. Po predsednikovem
nagovoru, ki je končno voščil vesele praz-
nike in srečno novo leto, so se uslužbenci
razšli s trdnim sklepom, da bodo vstajali
pri svojih zahtevah, kakor tudi, da se bodo
držali svoje edine pravice kršč. soc. delav-
ske organizacije. Na svidenje na prihod-
njem shodu!

Služkinja.

Novo mesto. V nedeljo, dne 28. t. m.
m. ob pol 4 uri se vrši občni zbor, ob
nem mesečni sestanek »Zveze služkinj« v
Novem mestu. Tega zborovanja se udele-
ži zastopnica »Zveze služkinj« in zastopnik
J. S. Z.

Predavanja za služkinje se vrše po
možnosti mesečno. Zadnje predavanje se
je vršilo v nedeljo dne 16. t. m. Predavatelj
Eng. Besednjak je v poludnem govoru ob-
razilil postanek ženskega vprašanja in
delo, ki se je v tem smislu vršilo do najno-
vejšega časa. Poslušalke so pazno sledile
njegovemu izvajanju ter pokazale veliko
razumevanje za predmet. — Novembra
meseca jim je predaval tov. Rustja. Ob-
razil jim je pomen socialne oskrbe, go-
spodarske organizacije i. dr. Dne 30. no-
vembra je predaval tov. Kremžar o kapi-
talističnih težnjah sedanjega časa, o boju
delavskih stanov proti načelu izkoriščanja,
o najvažnejših socialnih zahtevah služkinj
in o edini možnosti, ki more uničiti seda-
nji socialni nered, o krščanski organizaci-
ji na podlagi krščanske misli in krščan-
skega življenja in obakrat so pokazale
služkinje veliko razumevanje za svojo sta-
novsko stvar in potrebo. Želimo, da bi se
taka predavanja vršila še večkrat.

Slamnikar.

V ponedeljek dne 15. t. m. je bila de-
putacija slamnikarjev pri poverjeništvu za
trgovino in obrt in pri poverjeništvu za so-
cialno skrbstvo. Deputacija je dosegla, da
se bodo delavstvu izplačevala brezposelne
podpore od 15. decembra t. l. dalje, in si-
cer na račun tovarnarjev. Mi vprašamo,
ali je bilo treba brezposelnih podpor? De-
lavstvo je vlado pravočasno opozarjalo na
krizo, ki ima nastati v slamnikarski obrti,
vlada pa se ni za ta klic nič zmenila in pu-
stila tovarnarjem, da so še nadalje uganjali
pasivno rezistenco. Da so isto uganjali, je
jasno kakor na dlani. Sekvestre so bile
za tovarnarje udarec, katerega njih ponos
kakor tudi kupčijski duh ni mogel brez
odpora prenesti. Posledico tega imamo dan-
es tu. Da je sekvestura služila v vladne
namene, je bilo zanje na vsak način dobro,
ali je pa sekvestura vplivala na dobrobit
delavstva, je pa drugo vprašanje. Nadejali
smo se, da bodo sekvestri služili tudi de-
lavstvu na korist, a v tem smo se bridko
varali. Sekvestri so bili za delavstvo le
slamnaty močiji, kateri se postavijo na
njivo, da tam strašijo. Kaj pomaga danes
sekvester, ki ima trdno voljo, storiti tudi
za delavstvo kaj, ko pa ima navzgor ve-
zane roke.

Gospodje pri vladi še vedno mislijo,
da se mi s svojimi zahtevami le kaprici-
ramo. Prosim, gospodje, to je boj za
naše pravice in naš obstanek.
Slamnikarska obrt je naša do-
mača obrt, te obrti si pa ne
damo uničiti kar tako, po lju-
deh, ki so si znali potom pro-
tekcij, potom svojega izvrst-
nega kupčijskega duha osre-
dotočiti jo v svojih tovarnah.
Nas so tukaj izžemali, da so lažje svojo ro-
bo ceneje razpošiljali po svetu. Iz naših
žuljev so izsesali ogromno premoženje ter
ga založili na Dunaju in Budimpešti v to-
varne. Naš delavec, delavka sta tukaj de-
lala za sramotno plačo 30—40 kron teden-
sko, na Dunaju pa so plačevali iste delav-
ce in delavke po 100, 150—200 kron na

teden. Hoteli smo si zboljšati položaj. Sta-
vili smo zahteve. Bile so odbite. Prosili
smo vlado, naj nam pride na pomoč. Prišel
je g. obrtni nadzornik, prijel tovarnarje z
mekimi rokavicami, dali so delavkam 30
odstotkov približka, delavcem le 10 od-
stotkov. Potem pa je zastala vsa akcija od
strani vlade. Ustavili so se tudi stroji, ka-
teri še danes stoje in bodo stali neznano
koliko časa.

Čas mineva. Nam se bo izplačevala
podpora, ki bo znesla toliko, da nam bodo
usta zamašena. Pa te podpore, kot se
nam obljublja, bo glasom oktobrske na-
redbe zopet deležen le del delavstva,
dočim bo drugemu odpadlo vse. Ako so
si starejši ljudje-delavci s skromnim življe-
niem privarčili nekaj in potem nasledniki
še zraven pridali, tako, da so si vsaj v
tem oziru ustanovili neko blagostanje, da
imajo svoj lasten dom, da imajo nekaj njive
okrog doma in če mogoče tudi eno kravico
rede, tedaj bodo v tem slučaju oropani svo-
jih pravic do podpor. Zahtevamo od
vlade, da dobe tudi tisti nepri-
krajsano podporo, saj gre vse na
račun tovarnarjev, ki so glavni krivci bede.

Mislili smo, da bo vlada na en ali drug
način napravila korak, da se bo pričelo
z delom. Tega ni storila. Pričakovali smo,
da bo delavstvu na drug način pripomogla
do eksistence, pa ni. Navezani smo sedaj
sami, da si na en ali na drug način pripo-
moremo do dela, da ne bo nastopila več
kriza v naši obrti.

Idimo resno na delo, oprimimo se na-
šega gesla »naša last mora ostati
naša«, vrzimo od sebe malodušnost! Le v
odločnem boju bomo zmagali!

Rudar.

Rudarji v Idriji. — Skupina Jug. S. Z.
v Idriji! Kadar se spomnim na njo, me raz-
veseli, naj gledam delo ali pa uspeh. Čla-
nov ima 160. Od teh je redno plačujočih
rudarjev 92. Značilno je to z ozirom na
socialno demokracijo, ki pravi, da ima
500 organiziranih, toda sliši se pa sempatja
glas, koliko je plačujočih rudarjev: do dan-
es ta glas še ni naznanil številke čez 60.
Večina idrijske delavske mase se nagiblje
na našo stran, upoštevaajo politične in
strokovne uspehe; odbija jo samo versko
stališče. So zagrizenci, ki trobijo svojo, in
slišijo se tudi besede, ki značijo nasilje,
toda ne bodo zmagali. Vpliv socialne de-
mokracije pada med množico, naša sku-
pina pa se krepi od meseca do meseca,
počasi sicer, a tem sigurneje. Velik mo-
ralen udarec je zadalo nasprotnikom de-
jstvo, da smo kupili hišo. To je dokaz, da
v nas vibrira življenje in podjetnost, med-
tem, ko tam že vse umira in ne more do
zdravja.

Idrija. Delavska podjetnost.
Kot smo že zadnjič poročali, je kupila
skupina JSZ. lepo dvonadstropno hišo, za
svoj lastni delavski dom. Hiša ima šest
lepih in velikih stanovanj. Pomladi se bo
pričelo nekaj predelave, tako da se v I.
nadstropju napravi dvorana, ki bo slu-
žila delavskim prireditvam. Da skupina
splača najeto vsoto 12.800 lir prej ko mo-
goče, je razpisala deleže po 100 lir. Po pre-
teku enega meseca je že podpisanih in
vplačanih 75 deležev t. j. 7.500 lir. Pred
14 dnevi se je ustanovilo delavsko stav-
binsko društvo, katerega namen je, zidati
hišice. Deleži so po 100 lir eden. Kot prvi
pogoj si je stavilo stavbinsko društvo zgra-
bo cementne tvornice in peči za žganje
apna. Priprave za izpeljavo tega načrta so
v teku. Ko bodo enkrat dogotavljeni ti
tvornici pride prva na vrsto zgradba Ka-
toliškega doma. Načrt je že narejen. Dom
bo krasna zgradba in bo odgovarjala vsem
potrebam tukajšnjih organizacij. Med de-
lavci kakor tudi drugimi nam prijazni
delavnimi stanovci se razširja gibanje za
popolno neodvisnost od drugih, kar bomo
dosegli, ako nam Bog blagoslovi naše delo
in trud. (Bog daj, da se vam vaše želje iz-
polnijo in vaš trud obnese).

Črna. Na praznik Sv. treh kraljev
dopoldne se vrši pri nas shod JSZ. Po-
roča tov. Ant. Komlanec.

Mežica. Shod JSZ. se vrši pri nas na
praznik Sv. treh kraljev. Poroča tov. An-
ton Komlanec iz Ljubljane.

Kovinar.

Borovlje—Podlublje. V nedeljo, dne
28. t. m. popoldne priredi skupina JSZ.
shod. Ker bo shod velike važnosti, se va-
bijo k shodu vsi delavci, kakor tudi prija-
telji delavstva. Poroča glavni tajnik An-
ton Komlanec iz Ljubljane.

Lesni delavec.

Ljubelj. Med tamošnjim lesnim delav-
stvom je veliko zanimanje za našo stro-
kovno organizacijo. Tovariši iz vseh oko-
liških vasi so se orozirizirali. Komaj pri-
čakujemo, da se bo vršil kak shod v naši
podlini. Tudi se nam je spoznala. V ne-
deljo, dne 28. t. m. po jutranji maši se vrši
v Selah Jugoslovanske Strokovne

Zveze. Poročal bo glavni tajnik JSZ, g. Ant. Komlanec iz Ljubljane. Pričakujemo obile udeležbe. Tovariši, na svidenje v nedeljo v Selah!

Preserje. V soboto, dne 27. decembra 1919 ob pol 5. uri popoldne se vrši shod lesnih delavcev. Poročevalec iz Ljubljane. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Uradniške vdove.

Poverjenišтво za socialno skrbstvo je obvestilo »Zvezo uradniških vdov«, da je odstopilo na poverjeništvu poslano vlogo s priporočilom delegaciji ministrstva financ v Ljubljani.

Delavski obzornik.

Mednarodni odbor krščansko-socialne mednarodne delavske zveze je imel doslej svoj sedež v Kelmorajnu (Kölnu) v Nemčiji, a bo prestavljen v Švico, in sicer v Curih. Mednarodna krščansko-socialna delavska zveza zelo živahno deluje. Milijoni krščanskega delavstva po celem svetu stoje za njo. Nismo osamljeni, za nami stoje milijoni vnetih in prepričanih tovarišev. Na delo, da med tovariši krščanske mednarodne zveze naša organizacija ne bo najmanjša!

Moč kršč. soc. delavske organizacije na Holandskem je zelo velika. Skoro vse delavstvo tam je združeno v krščanski strokovni organizaciji, ki šteje nad 100.000 članov, medtem ko šteje socialistična le 30.000. Holandsko delavstvo je poslalo na mednarodno delavsko konferenco v Washington krščansko-socialno zastopstvo. V stalnem delavskem odboru, ki bo nadziral izvrševanje mednarodne delavske konference, je za Holandsko določen krščansko-socialen tovariš. Naša holandska organizacija se odlikuje pa tudi po vzorni gospodarski organizaciji. Dežela je vsa preprežena s konzumnimi društvi, ki jih vodijo naši tovariši z veliko vnamo in smotrenostjo. Holandska nam je vzgled.

V Nemčiji je krščansko-socialna delavska organizacija močna. Ima toliko članov, kolikor cel naš slovenski narod šteje duš: nad poldrug milijon.

Delavska borza v Brnu. Čehoslovaško krščansko-socialno delavstvo ima v Brnu delavsko borzo. Njen namen je, članom krščansko-socialnih delavskih organizacij preskrbeti delo, če so brezposelni, jim nuditi pravno pomoč v mezdnihih sporih in sklepati kolektivne pogodbe z delodajalci. Delavska borza izborno posluje. Bratski češki organizaciji čestitamo in upamo, da si bo v doglednem času tudi jugoslovansko krščansko delavstvo prisvojilo to zdravo misel delavske borze.

List za kočarje in viničarje je pričela izdajati češkoslovaška ljudska stranka. Naziva se »Naše zadruga« in izhaja tedensko v Chlumu pri Letovicah.

Razne novice.

r Nedolžni otroci! Blizu se praznik nedolžnih otročičev, praznik nedolžnih žrtev judovskega samosilnika. Zdi se, kakor da bi letos zopet zahteval Herod svoje žrtve med nedolžnimi otroci. Strašna je umrljivost med otroci po svetu vsled bede. Posledice lakote se kažejo na Dunaju. Tam je izbruhnila osobito med otroci grozna bolezen škorbut. Podobno je na Češko-Slovaškem. Po statistiki češkega društva za varstvo mater in dojenčkov na Češkem vsako sedmo do osmo minuto umrje po en otrok pod eno leto star. Žrtve lakote proletarskih množic, povzročene po duhu judovskega mamonizma, ki ga imenujemo lov za kapitalom, kapitalizem. Naj bi božični duh, duh krščanstva, prekvasil narode, da neha trpljenje množic, da žrtve nedolžnih ne bi bile zaman!

r Boj proti draginji v Ameriki. Tudi Amerika se ima boriti z istim pojavom nezdravih gospodarskih in socialnih razmer kakor Evropa: s prekomerno, umetno vzdrževano draginjo. Vlada sama se čuti dolžno, voditi boj proti temu pojavu s sodelovanjem celokupne javnosti. Predvsem bodo po vseh mestih osnovali komisije, ki bodo preiskovale cene. Da je bodo organizirali gospodinje za obrambni boj na ta način, da se bodo zavezale, da ne bodo kupovale, dokler se cene ne znižajo, nobene stvari razen najnujnejših življenjskih potrebščin. Po vseh mestih in večjih krajih se bodo s sodelovanjem vlade vršili shodi in predavanja, kjer se bodo ljudstvu pojasnili vzroki draginje in pomoč proti njej. Vse mestne in industrijske oblasti si bodo prizadevale, da preprečijo vsaj za dobo šestih mesecev vsak štrajk. Končno se bodo vsako noč po vseh gledališčih in zabaviščih vršili 4 minutni govori za pobijanje draginje. Na justičnem oddelku v Washingtonu imajo tačas v preiskavi 219 slučajev radi končica živil in 98 slučajev radi prevzročitelja dobička.

r Samopomoč v svrhu npravnega izčiščenja. Začasa vojne in tekom negotovih in nestalnih razmer zadnjega leta se je v cele sloje in stanove vgnezdilo toliko korupcije, da se duše v njej in da je po-

stalo ozračje za člane, ki so še ostali poštene ali pa so uvideli, da to vodi vse skupaj v pogubo — naravnost neznosno. Ker so vse odredbe od zgoraj ali premlačne, da bi izkoreninile zlo ali pa ga še pospešujejo, so nekateri stanovi in organizacije že segli po samopomoči, da se izkopljejo iz korupcije. Tako je Zveza železniških nameščencev v Osjeku nedavno izvolila odbor, ki bo sprejemal iz občinstva ovadbe proti nerednostim v železniški službi in jih izročal pristojnim oblastem, da krivce kaznujejo. »Agramer Tagblatt« priobčuje uvodni članek pod naslovom »Dobri glas našega trgovstva«, v katerem opozarja na nevarnosti, ki prete poštenemu trgovstvu vsled tega, ker so verižniki in oderuhi temu stanu izpodkopali vsak ugled in vero v njegovo poštenje. Opozarja na slične razmere začasa francoske revolucije, ko so poštene življenjske težave iz trgovskega poklica in zaprli svoje prodajalne in pisarne. Kasneje je imela francoska trgovina težke trude, preden je zopet prišla do ugleda in veljave. Tudi v naših sedanjih razmerah je med trgovci še dokaj poštenih mož, ki neprijetno občutijo sramoto, ki jo nakopavajo trgovstvu koruptni elementi ter delo teh elementov ravno tako strogo obsojajo, kakor prizadeto občinstvo. Ti možje — piše list — naj bi se odločili, da vzamejo sami v roke moralno izčiščenje svojih stanovskih vrst. S tem ne bi koristili samo sebi in svojem stanu, ampak tudi splošnosti. — Tudi pri nas se že čujejo podobni glasovi; tako pozivlja »Splošno gospodarsko društvo v Ljubljani« svoje člane, naj sami pazijo, da se ne vgnezdijo mednje neopravičeni izkoriščevalci. Posebno značilen zgled pa so nam podale naše vrle služkinje s svojo organizacijo in posredovalnico služb, kjer se ozirajo samo na pošteno, dobro dekleta. Prav bi bilo, da bi se misel samopomoči proti pokvarjenosti posameznikov razširila po vseh stanovih in organizacijah, da bi tako prišlo pravno ozdravljenje od spodaj navzgor. To zahteva od nas demokratični čas.

r Boljši kot vojska. Angleški vojaki na Francoskem, v Makedoniji ter Mezopotamiji so se v dneh, ko so lahko položili puško iz rok, posvetili gospodarstvu; negovali so vrte, obdelovali cela polja, z eno besedo: krajsali so si čas z delom. Danes so izračunali sad njih dela v letu 1918; cenijo ga nad 600.000 ton živil v vrednosti 3 milijonov funtov sterlingov, t. j. več ko 350 milijonov naših kron. Delo rodi blagostanje, vojni vihar pa pogibelj in propast.

r Izkoriščanje naravnih vulkanskih sil. Milanski »Corr. della Sera« poroča, da se je v svrhu hranitve premoga ustanovila v Rimu delniška družba, ki ima za svoj edini smoter pridobiti naravne sile italijanskih ognjenikov ter jih izpremeniti v energijo. Strokovnjaki trdijo, da je v samem Vezuvu toliko energije, da bi lahko gnala na Italijanskem vse elektrarne. Ako se bo ta načrt obnesel, bodo napravili podoben poizkus tudi na otoku Siciliji z Etno.

r Koliko je židov na svetu. Centralni odbor zionistiške organizacije je izdal statistiko, ki veli, da je židov na celem svetu 15 in pol milijona duš. Največje število židov — po 3 in pol milijona — živi na Poljskem, v Ukrajini in Ameriki. V Rusiji jih je okroglo 90 tisoč, v Rumuniji 650.000, na Mažarskem in na Češkoslovaškem po 450 tisoč. Avstrija jih ima 300 tisoč — večino teh seveda Dunaj — in Grška 150 tisoč. V Jugoslaviji živi — kakor veli statistika — 200 tisoč židov. Za naše razmere precej preveč.

r Nemška je zabranila izvoz umetnin. Po novem nemškem zakonu, ki je stopil te dni v veljavo, je zabranjen izvoz nemških umetnin, katerih prodaja bi značila veliko izgubo za nemške zbirke umetnin. Kdor bi prodal kako umetnino, bo kaznovan z visoko globo.

r Kritično leto 1920. Državni tajnik v angleškem ministrstvu aprovizacije je izjavil na neki konferenci, da bo leto 1920. kritično za celi svet, najslabše leto od početka vojne. Nastopilo bo pomanjkanje živeža tudi na Angleškem, v prvi vrsti ne bo mesa. Velika Britanija mora danes prehranjevati številne prebivalstvo kot leta 1913. in mora uvažati mesto 20.000 ton 1.100.000 mesa. V ostali Evropi bo primanjkovalo 3 milijone ton mesa. Bolje ne bo niti z ostalimi potrebščinami. Kje so blaginje mira? vprašuje neki francoski list.

r Švica proti nemški pornografiji. Ravnateljstvo švicarske unije je prejelo več prospektov nemške pornografije v zvezi s pismi, ki naj občinstvo vzbujajo in jim daj pojasnila. Radi tega je ravnateljstvo švicarskih pošt dobilo naročilo, da ne sme razpošiljati takih knjig in naj jih kratkoma zapleni.

r Hamburg češkoslovaško pristanišče. S Prage poroča češkoslovaški tiskovni urad: Početkom januarja l. 1920. bo odšla s Prage v Berlin tričlenska komisija ministrstva, ki pridejo pri tem v poštev, da se porazgovori z nemško vlado o raznih dohodkih, ki so obsežene v mirovnem dogovoru z Nemčijo v kolikor se tičejo češkoslovaške plovbe s pristanišč Hamburg, Stetin.

r Proti uničevanju kipov in križev v češkoslovaški republiki se obrača memorandum »Klubu za staro Prahu« in imenuje to početje brezvestnežev protikrščanski vandalizem.

r Avstrijski delavci ne gredo v Francijo. Francoska vlada je imela namero poklicati k delu za obnovo porušeni francoskih krajev delavce iz Avstrijske republike, sedaj pa je opustila to misel.

Tuji milijoni v službi socialne demokracije

Ljubljana, 23. decembra. Za pred dnevi smo poročali, da so dunajski komunisti odkrito priznavali, da so prejeli denar od Rusije in Mažarske v agitacijske svrhe. Te dni je vodja dunajske socialne demokracije Fric Adler objavil odprto pismo voditelju ruskih boljševikov Trockemu, v katerem pravi dobesedno:

»Toda ob času prevrata v novembru 1918 ste menili, da morate poseči v delavsko gibanje v Avstriji. Poslali ste sem denar. Proti temu ne morem ugovarjati. Tudi mi smo pošiljali, da podkrepimo mednarodno solidarnost, svojim skromnim sredstvom primerne podpore bratskim

Božič na tračnicah.

Božična slika. Spisal F. B.

Na udobnih sedežih ekspresnega vlaka Pariz-Bukarešt sta sedela dva gospoda. Na njunih obrazih je ležala malobrižnost, pomešana z zadovoljnostjo in vidnim znakom lenega razpoloženja v udih. Videti je bilo, da se ne vozita prvič in da sta si ravnokot svesta svojega trgovskega uspeha, kot svojih besed, ki sta jih govorila s kratkimi presledki drug drugemu.

Vlak je stal, medla svetloba se je plazila po obrazih in po obleki kot svetlikajoča voda. Klici so prihajali v kup in se zopet izgubljali. Belina sveže zapadlega snega je ležala krog in krog.

Gospod z rumenimi zalisci, ki je imel roki sklenjeni na trebuhu, je zgnil palec desne roke in ga je postavil na palec leve, kot bi hotel napraviti mostiček, in dejal gospodu z dolgim špičastim nosom in črnimi brki, ki je imel prekrizani nogi in je kadil cigaro, sledeče:

»Prav pravite, gospod. Kakor nam zavidajo ljudje poštene zaslužke, je naš poklic vendarle težak. Kdo, Vas vprašam, bi zdaj-le v predné teh praznikov sedel v vlaku, izmučen in daleč od doma, na poti v tuje kraje, da opravi, kar zahteva njegov poklic? Nihče! Še vsak berač je na ta dan doma, v krogu svoje družine. Boj za obstanek, dragi moj kolega.« (Pri tem se je prijetno smehljajal.) »Sicer pa, kdo ni danes verižnik, da rabim ta za kupca primerni izraz. Če pobremo to, kar drugi pusté ležati, če storimo to, česar bi drugi ne storili... Ali smo komu kradli?«

Te besede so bile izgovorjene z ono mirno tehtnostjo, kot da so že tisočkrat premišljene in jih ni mogoče spremeniti. Odgovora ni čakal. Pogledal je skozi okno na snežene strehe hiš. Pomislil je na dom, na svetle sobe, na prijeten vonj jedil. Jutri pošlje brzojavko; o novem letu se vrne.

Tenkonosi gospod je otrnil cigaro in dejal: »Tako je. Mi smo takorekoč brez doma, brez družine, brez hrane, brez vsega... Če me ne prehitijo kako iznenadenje, bo uspeh teh dni izboren. Tuja valuta ne prestopa pada...«

Pri besedah »brez hrane« se je gospod z zalisci dvignil in vzel kovčeg s police. In predno je njegov sopotnik izgovoril s počasnim poudarkom zadnjo besedo, mu je ta ponudil pitice in kratec.

»Ne; hvala; kadim cigaro.«
»Pa pozneje. Kozareček vina morda?«
»Ne; hvala. Pri vsem ljudje ne pomislijo, da je diferenca zaslužka odvisna od našega posebnega truda in posebnih zmognosti. Mi smo jim potrebni. Ko oni čepé pod lastno streho, ob topli peči...«

Stavka ni dokončal. Vlak se je premaknil in odpeljal mimo kolodvorskih skladišč in vagonov. Eden živinskih vagonov je bil za špranjo odprt, skozi je sijala svetloba in rdeč nasek je gledal v svet.

Razsvetljen vlak je izginil v meglo, rdeč nasek se je umaknil.

Čegav je bil ta nasek, je težko do-gnati. Zakaj otroci, ki jim je usoda zapisala v krstno knjigo, da bodo morali to leto stanovati v vagonih, so nosili vsi blede obraze in rdeče noske, kot da so zaznamovani za to nesrečo.

In če stopimo v enega ali drugega teh vagonov in vprašamo, kateri izmed otrok je kupal skozi špranjo, se bodo oglašili vsi, zakaj to je edini razgled, ki jim je dan v ti črni, sajasti kolodvorski okolici, pod tesnim pokrovom sive megle.

Tri stopnice vodijo v prostor, ki je tesno zaprt, da ne uide mráz vanj. Na levici ob vhodu je pečica, na kateri kuha mati bomo večerje. Na sredi je mizica, ob steni je pohištvo in postelje, eno poleg drugega. Drugem, vse tesno

strankam v inozemstvo, kolikorkrat smo mogli.

Gospod Tokan se hvali na shodih slovenskih socialistov, da so finančni viri jugoslovanske socialne demokracije neizčrpni.

Znano pa je, da so tudi v Jugoslavijo prišli milijoni iz Rusije in Mažarske. Vlada, obstoječa iz socialistov in liberalcev, molči o tem ter socialisti in liberalci izpopolnjujejo svoje fonde s kupčijami izvoznic na račun lačnega in raztrganega ljudstva. Proti kapitalu se bore — pravijo, a kapitalu so usuznjani, kapital jih bo uničil.

Aprovizacija.

a Cene govejemu mesu. Vsled naredbe z dne 13. novembra 1919, št. 750. Uradnega lista št. 170, določa odsek za določanje prodajnih cen v Ljubljani sledeče cene govejemu mesu, in sicer: za goveje meso I. vrste 15 K 70 vin, za kilogram, za goveje meso II. vrste 13 K 70 vin za kilogram. Prestopki teh cen se kaznujejo z zaporom do enega meseca, ki se ne more spremeniti v denarno globo. Razven tega se izreče zapadlost blaga za občinske siromake. Ta razglas stopi takoj v veljavo. — Mestni magistrat ljubljanski dne 22. decembra 1919.

in stlačeno. Pod stropom visi dim, ki v grlo in sili na kašelj. Otroci so zaviti v cunje, stisnjeni v kot pri peči; mati je molčala, oče se je prehladil in leži v postelji. Minka postavlja jaslice in lepote božično drevesce, ki stoji na mizi med lončici in skledami ter drugim kuhinjskim orodjem.

»Ali nisem dejala, da pustimo za leto to?« je dejala mati. »Ko ni prostora.«

Mirko se je obrnil od špranje k Minki, ki so ji zastale roke: »Mati, zakaj bi mi bilo letos Božič?«

»Že zopet si zijal skozi. Mráz pa pih na očeta. — Saj vidiš, da nimamo kje Glej, da ne vgašiš sveče. Ko bi bilo tako kot lani... ko bomo zopet imeli svoje streho...«

»Pusti jim to veselje...« je dejal oče, ki je bdal na ležišču, čigar pogled se je kratkočasil, ko je zrl na otroka.

Mati se je samo zamislila. Eden otrok je začel mahati z ročicama: »Jezusček Jezusček!«

Nikjer ga ni bilo. Samo v njegovi domišljiji se je porajal tako lep, da so otrokove oči kar gorele.

Drugi otrok si je mislil modro, pa je dejal: »Saj ga ni. Ko bomo spali, tedaj pride.« In vendar ni vedel, čemu ravno tak daj, »ko bomo spali.«

»Lani mi je prinesel oblekco,« je dejala plaho Minka in postavila ovčico v borni mah.

»Letos ne bo hodil,« je dejala mati, ki se je zdržnila. »Kako naj ve, da stanujejo otroci po teh vagonih, ko so še ljudje pozabili na nas.«

Otroci so odprli usteca in so za hip molčali. Te besede so bile hude in tako nerazumljive, da niso mogle najti takojšnje oblike v otroških možganih.

Počasi je dejal Mirko: »Ali Jezusček ne ve vsega?«

Oče je zakašljajal na ležišču. Mati je bila za hip osupla, roke so se ji ustavile, bolesten izraz ji je zaigral na obrazu in pomolčala je.

»Ali nosi Jezusček samo onim, ki imajo hiše?«

To je rekla Minka: trpek očitek je ležal v teh otroških besedah, katerega utemeljenost ni bilo mogoče izbrisati.

Mati je naredila osoren obraz, stisnila je ustnice in dejala:

»Bogec obišče one, ki so bili pridni.«

Otroci so molčali. Vedeli so, da otroci ne more biti nikoli pridni, če stariši tega nočejo, zato so se vdali v svojo usodo.

Povečerali so in posedli okrog jaslic in drevesca. Prižgali so par svečk in molili. Svetloba je padala na njih blažene obraze. Ogenj v peči je prasketal, oče je pokajševal v kotu in pomagal otrokom peti. Kadarkoli se je zunaj začul korak, so se zganiili. Morda prihaja... Ni ga bilo. Iz popirja izstrizen je ležal mirno v jaslicah, pastirci so ga molili, in otroci, ki so brez strehe trepetali in čakali, da razširijo stene tesnega vagona v prostorno sobo, pečjo in okni, toplo in žarko svetlobo in jih obišče Bogec z darovi — dokler niso pospali...

Zunaj v črni, sajasti sosedščini kolodvora je pihal veter in brnel v žicah ter prihajal spečim otrokom v sanjah skoraj temne stene kot angelsko petje na uho. Zagledali so v sanjah Jezusčka, ki jim ne s darov in se smehlja, lep kot božja pravica, dober kot božja luč. »Ker ste ubogi,« jim je govoril, »ker nimate strehe, ker ste pridni...« Stopil je v vagon in sedel med njimi vso noč...